

УДК 327 (для тез із НАТО і Євроінтеграції)
323.2 (для Комунікології)
323 (для політології)

М. Л. Кирильчук
В. О. Корнієнко

«ГІБРИДНА АГРЕСІЯ»: СУТЬ ПОНЯТТЯ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Дослідження сутті поняття гібридної агресії.

Ключові слова: гібридна війна, гібридна агресія, інформаційний простір, пропаганда, російська федерація

Abstract

The article studies the essence of the concept of hybrid aggression.

Keywords: hybrid war, hybrid aggression, information space, propaganda, Russian Federation

Вступ

У сучасному світі поняття "гібридна агресія" стає все більш актуальним. Цей термін використовується для опису комплексного впливу на противника, який поєднує в собі елементи військової, політичної, економічної, інформаційної та психологічної агресії. Мета гібридної агресії - дестабілізувати ситуацію в країні-жертві, підірвати її суверенітет і територіальну цілісність, а також призвести до зміни її політичного курсу.

Ефективність проведення комплексних заходів різного характеру спрямовані на досягнення та підтримання необхідного стану безпеки, залежить насамперед від наявності стійких інформаційних зв'язків, кількості інформаційних потоків, їх тип, зміст і якість, тобто інформаційним забезпеченням національної безпеки.

Інформаційна безпека — це особливий тип безпеки, який є результатом характеристик самого продукту безпеки, тобто інформації. У сучасних умовах вона пронизує всі сфери життя і діяльності людини і народів, стаючи поряд із сировиною та енергією безпосереднім виробничим ресурсом, одним із найважливіших багатств країни, національним надбанням.

Таким чином, фактично неможливе функціонування будь-якої форми національної безпеки без наявності своєчасної та достовірної інформації. Цим і обумовлена особлива роль і специфіка інформаційного складника.

Основна частина

Росія застосувала проти України концепцію так званої «гібридної» за змістом війни, тобто поєднання інформаційно-психологічного впливу «із засобами й елементами різних форм воєнно-політичного конфлікту: торговельної, партизанської, диверсійної, громадянської війни, воєнної окупації, тероризму із залученням державних і недержавних акторів. Таке поєднання різних елементів і форм ведення війни, — на думку Г. Перепелиці отримало назву «гібридна війна» [1, с.52]. Один з авторів концепції гібридних воєн Ф. Хоффман характеризує їх як «повний арсенал різних видів бойових дій, включаючи конвенціональні

можливості, іррегулярну тактику і формування; терористичні акти, безладне насильство і кримінальна влада» [2, р. 17].

Гібридні війни можуть вестися як державою так і недержавними акторами. Тобто, держава, яка розв'язує таку змішану війну, укладає угоду з недержавними виконавцями—бойовиками, терористами, сепаратистами, найманцями, іншими організаціями й групами місцевого населення, зв'язок з якими формально заперечується.

Так формується враження на «розмивання» обрисів військового конфлікту та залучення до нього невійськових засобів, які в звичному стані не мають прямого відношення до класичного військового протистояння

Нерідко «гібридну війну» йменують «гібридною агресією». Так, під терміном «гібридна агресія» український дослідник Є. Магда пропонує розуміти комплекс різнорідних методів впливу на противника, регульованої величини і комбінованого характеру, в яких власне військовий компонент не є панівним. Гібридна загроза передбачає використання противником різних комбінацій: 1) політичних, військових, економічних, соціальних, інформаційних засобів [3, с.262–263]. Подібної термінології дотримуються Т. Польовий та Х. Юськів. «Російська «гібридна агресія» проти України, яка розпочалася в лютому 2014 року з анексією Криму і досі триває на Донбасі, продемонструвала широкий спектр методів та інструментів впливу.

Гібридна агресія відрізняється від традиційної війни тим, що вона не передбачає відкритого вторгнення збройних сил. Натомість, використовуються різноманітні невійськові методи, такі як: поширення дезінформації та пропаганди, щоб маніпулювати громадською думкою та сіяти розбрат у суспільстві; проникнення в комп'ютерні системи та мережі для крадіжки інформації, спричинення шкоди або порушення роботи критичної інфраструктури; введення санкцій, блокування торгівлі, маніпулювання валютними курсами, щоб завдати шкоди економіці країни-жертви; підтримка опозиційних сил, організація протестів і заворушень, щоб підірвати довіру до влади; залякування, погрози, насильство, щоб змусити людей змінити свою поведінку або погляди.

Висновки

Гібридна агресія - це комплексна стратегія, яка використовує невійськові методи для дестабілізації країни-жертви. Ця загроза є серйозною і потребує спільних зусиль міжнародної спільноти для її протидії. Важливо, щоб країни світу підвищували свою стійкість до гібридних атак, розвивали механізми раннього попередження, підвищувати рівень медіаграмотності населення, щоб люди могли критично оцінювати інформацію та ідентифікувати фейки.

Тільки спільними зусиллями можна ефективно протистояти гібридній агресії та захистити демократичні цінності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Перепелиця Г. Криза європейської безпеки в умовах російської гібридної війни. Регіональна стабільність на кордонах України та ЄС: сучасні виклики та інструменти забезпечення. Київ: НІСД, 2016. С. 48–59.
2. Hoffman Frank G. Threats and Strategic Thinking. Infinity Journal. 2011. № 4. Р. 17.
3. Магда Є. Гібридна агресія Росії: Уроки для Європи. Київ: КАЛІМАР, 2017. 268 с.

Кирильчук Марія Леонідівна – студентка групи ІКН-22Б, факультет інтелектуальних інформаційних технологій та автоматизації, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: maria_kyrylchuk04@gmail.com

Корнієнко Валерій Олександрович – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри суспільно-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: valkorney1958@gmail.com

Kyrylchuk Maria - student of group 1KN-22B, Faculty of Intelligent Information Technologies and Automation, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: mariakyrylchuk04@gmail.com

Korniienko Valerii - Doctor of Political Sciences, Professor, Head of the Department of Social and Political Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: valkorney1958@gmail.com